

Emil DUMEA

Biserica romano-catolică din România (aspecte istorice)

Deși se vorbește despre o activitate de evanghelizare în Dobrogea de astăzi (Scythia Minor) a Sfântului Apostol Andrei, primele mătrurii istorice clare ale prezenței creștine în această provincie provin de la sfârșitul secolului al III-lea. Cu toate aceste lipsuri documentare, nu poate fi negată o activitate misionară creștină pe teritoriul țării noastre încă din primul secol al erei creștine.

Referitor la Scythia Minor, începuturile creștinismului sunt de origine orientală, din regiunile de unde proveneau creștinii prezenți acolo, respectiv din Grecia, Siria, Asia Mică, dar și de origine occidentală, romană, așa cum ne arată conținutul inscripțiilor descoperite, ce datează din acea perioadă. Spre sfârșitul secolului al VI-lea, printre numele creștine, apar și unele de origine slavă, protobulgară. Majoritatea inscripțiilor însă (aproximativ 45) provin din Tomis, capitala provinciei, în timp ce toate celelalte (aproape 36), din celelalte orașe. Ele sunt scrise în greacă și latină și reprezintă, în mare parte, monumente funerare.

Date fiind relațiile continue dintre Scythia Minor și celelalte provincii ale imperiului, putem presupune faptul că creștinismul a apărut încă din primele secole. Dar documentele ne conduc, în ceea ce privește datarea aproximativă a procesului de pătrundere a creștinismului în această zonă, spre sfârșitul secolului al III-lea și începutul celui de al IV-lea, când, în timpul persecuției lui Dioclețian și Liciniu, martirologiile ne povestesc diferite episoade de supliciu suferite de creștini, mai ales de cei proveniți din rândul soldaților. Descoperirea arheologică de la Niculițel, din 1971, ne-a dus la cunoașterea unui *martyrion*, cu relieviile a patru creștini care au fost martirizați la o dată încă necunoscută cu exactitate. Numărul cel mai mare de martiri provine de la Tomis; alții, în schimb, provin din alte regiuni ale Scythiei Minor: Noviodunum, Dinogetia, Axiopolis, Durostorum.

Forma de organizare ecleziastică prezentă în Scythia Minor era episcopia, cu centrul la Tomis. Primul episcop despre care nu există dubii că a condus această episcopie este sfântul Bretanion, care a trebuit să îl înfrunte la Tomis pe împăratul Valente, din cauza homeismului său, între anii 368-369. După Bretanion, este pomenit Geronțiu, în timpul lucrărilor celui de-al doilea conciliu din Constantinopol (381). Mai cunoscut este episcopul Teotim (392-407), scriitor, ascet și filosof, cunoscut mai ales pentru relațiile sale de prietenie cu Ioan Gură de Aur. Un alt episcop este Timotei, care participă la conciliul din Efes (431). Câțiva ani mai târziu (446), îl întâlnim amintit în lupta de apărare a ortodoxiei credinței contra nestorienilor și a monofiziților pe episcopul Ioan. În 449, Alexandru semnează actele unui sinod din Constantinopol. Se pare că, din cauza condițiilor dificile prin care trecea Scythia Minor, el nu a fost prezent la lucrările conciliului din Calcedon (451). În 458, pe scaunul din Tomis se afla Teotim al II-lea, care a întreținut o vie corespondență cu împăratul Leon. După o pauză de aproape 60 de ani, în

contextul disputelor teopascite ale monahilor sciți, îl cunoaștem pe episcopul Patern, care semnează actele unui sinod din Constantinopol cu titlul de *metropolitanus*. Diferitele *Notitia Episcopatum*, care folosesc pentru Scythia Minor listele civile ale lui Hierocles, ne-au transmis mai multe liste finale, în care scaunul de Tomis apare consemnat ca fiind sediu mitropolitan. Listele civile nu corespund însă cu cele ecleziastice. Arheologia și izvoarele literare nu vorbesc despre nici un episcop, în afară de cel din Tomis. De aceea, credem că importanța Tomisului, ca și sediu mitropolitan, are numai un conținut civil.

Pe de altă parte, numărul mare de bazilici (30) descoperite până acum și care sunt răspândite în toată Scythia Minor, precum și prezența altor clădiri sacre, reclamau prezența nu doar a unui episcop. În favoarea acestui argument vine și autonomia locală a orașelor și diversitatea etnică a creștinilor, fapt atestat prin numeroase inscripții. Probabil că studii ulterioare vor aduce mai multă lumină în această problemă. Ultimul episcop de Tomis cunoscut este Valentinian, care, la jumătatea secolului al VI-lea, întreține o corespondență cu papa Vigiliu.

Împăratul Iustinian întârise mai întâi multe orașe din Scythia Minor, dar, spre sfârșitul secolului al VI-lea, noii invadatori barbari duc provincia într-un declin profund ce va dura mai multe secole, până la începutul mileniului al II-lea. În secolul al IX-lea, odată cu încreștinarea bulgarilor, și creștinii de la nordul Dunării vor fi încorporați, prin bulgari, juridic, liturgic și cultural în sfera de influență a Constantinopolului, iar schisma din 1054 și perioada ce-i urmează nu vor face altceva decât să sancționeze și să ratifice un lung proces de încorporare creștină și culturală a spațiilor antice greco-latine în spațiul cultural și religios bizantin. Poporul român, în formare, va vorbi o limbă de origine latină, dar cultural și mai ales religios va fi încorporat în jurisdicția Constantinopolului.

Organizarea bisericească catolică pe teritoriul țării noastre la începuturile Evului Mediu

Dobrogea

Odată cu încreștinarea bulgarilor (870), apoi a rușilor (989) și a maghiarilor (în jurul anului 1000), teritoriile țării noastre au intrat mai mult decât înainte în atenția acestor puteri, rămânând însă preponderentă influența puterii bizantine. Din cauza politicii imperiale și a legăturilor comerciale cu lumea bizantină, Dobrogea își păstrează legăturile religioase cu Constantinopolul. După marea invazie avaro-slavă din 602, care răvășește organizarea creștină antică din Schytia Minor și până în secolul al IX-lea, când dominația bulgară s-a extins și în sudul Dobrogei, centrul politico-religios Durostorum (Silistra) era cel mai important în toată această provincie. O nouă fază în viața ecleziastică la Durostorum începe în anul 971, cu recucerirea Dunării de Jos. În acest an, împăratul Ioan Tzimiskes (969-976), după o asediere de trei luni al cetății, îl învinge pe principele de Kiev, Sviatoslav, care ocupa nord-estul Bulgariei și nu voia să se întoarcă în Rusia. Împăratul reorganizează centrul episcopal de la Durostorum într-o formă mitropolitană, sub jurisdicția permanentă a Constantinopolului. Este foarte probabil ca întreaga Dobroge

să fi trecut sub această autoritate. În pofida activității Bizanțului de întărire a vechiului limes (linie strategică de apărare) scitic, spre sfârșitul secolului asistăm la începuturile unei adevărate organizări a autohtonilor, în luptă cu bizantinii. Prezența creștină în Dobrogea ne mai este demonstrată și de descoperirea unor biserici la Murfatlar-Basarabi, Bisericuța-Gârvan și Niculițel. La Murfatlar sînt cunoscute șase biserici, unele din ele fiind datate: leat 6500 (anul 992) și leat 6550 (=1042). Unele inscripții în greacă și slavă ne dau nume de preoți, călugări și credincioși prezenți aici și confirmă caracterul monastic al complexului de la Basarabi. Un alt centru bisericesc este Dinogetia-Gârvan. Prosperitatea ei spirituală și materială ne este demonstrată de diferite descoperiri arheologice: case, cruci, monede, o biserică, un cimitir, sigilii ale diferitelor personalități laice și bisericești. Biserica a fost construită după marea invazie a pecenegilor din 1036. A fost descoperită o cruce de aur cu relicviar care aparținuse lui "Mihail, arhipăstor al Rusiei". Arhipăstorul a fost identificat cu mitropolitul Mihai al Kievului (1130-1145). Referitor la viața spirituală a provinciei în secolele X-XII, din mărturiile pe care le avem, putem afirma că este mulțumitoare, dacă nu uităm condițiile puțin favorabile. Războaiele și desele conflicte de aici au împiedicat construirea unor biserici durabile. Din acest motiv, astăzi se cunosc urmele a puține biserici. Pentru perioada următoare (după sec. al XII-lea), un rol important în viața creștină a provinciei, ca și pentru estul Valahiei și sudul Moldovei, l-a avut arhiepiscopia de Vicina, devenită scaun mitropolitan în anul 1260.

Transilvania

Din secolul al IX-lea sînt cunoscute primele formațiuni prestatale, sub conducerea lui Gelu, Glad și Menumorut. La Dăbîca, capitala lui Gelu, se cunosc ruinele unei biserici probabil din sec. al IX-lea, iar nu departe de actuala Dăbîca s-au descoperit temeliiile a trei biserici și alte obiecte religioase. În nord-vestul Transilvaniei exista formațiunea statală a lui Menumorut, cu centrul la Biharea, care nu vrea să accepte dominația ducelui maghiar Arpad (907), iar în tratativele cu trimișii acestuia invocă suveranitatea împăratului bizantin, pe atunci Leon al VI-lea. În noul context al prezenței maghiarilor în Transilvania, atitudinea autohtonilor de apropiere de Constantinopol trebuie să o înțelegem ca o încercare de a găsi o putere protectoare (îndepărată) împotriva tendinței de dominare a maghiarilor.

Maghiarii din cîmpia Panoniei vor veni în contact cu creștinismul latin al bavarezilor și al ducilor lor. De notat însă este faptul că, în anumite aspecte, tînărul creștinism al maghiarilor din Transilvania va fi influențat la început de creștinismul cu rădăcini orientale din Transilvania și din regiunile sud-dunărene. De exemplu, căsătoria preoților, menținută aici pînă în 1112, ca și unele practici liturgice. Postul Mare începea luna înaintea de Miercurea Cenușii și dura șapte săptămîni. Datorită reformei gregoriene

ca și apropierea de occidentul latin, maghiarii vor părăsi practicile orientale, acestea rămânând numai în uzul autohtonilor. Faptul este de o deosebită importanță, deoarece ne demonstrează continuitatea etnico-religioasă a autohtonilor în cadrul larg al comuniunii de credință al Bisericii antice, în trecerea ei spre perioada medievală, în care perioadă încep să se contureze tendințele politico-religioase bizantine generatoare de schismă. La Alba Iulia a fost descoperită o biserică cu absidă semicirculară din sec. al X-lea și urmele unei biserici mai vechi. Deasupra acesteia din urmă a fost construită în secolul al XII-lea o catedrală, mărită ulterior.

Organizarea creștinismului din Transilvania se datorează sfântului Stefan (995-1038) și succesorilor lui. Regele Stefan pune bazele scaunului mitropolitan cu centrul la Esztergom (Gran), unde construiește o catedrală în colaborare cu bizantinii. Sub jurisdicția lui erau 10 episcopii, dintre care două erau în Transilvania: "Episcopatus Bihariensis" (Oradea) și "Episcopatus Transilvaniensis" (Alba Iulia), și una în Banat, în capitale lui Athum, Morisena (Cenad).

Episcopatus Bihariensis (Oradea). Se găsea în regiunile nordice ale lui Menumorut. Probabil a fost înființat în anul 1010. Stefan nu a reușit să definitiveze organizarea acestei episcopii. Munca lui a fost continuată de Ladislau (1041-1095). În 1083, acesta continuă activitatea expansionistică spre est iar în 1088 construiește abația benedictină de la Sîniob, pentru a păstra aici o relicvie foarte importantă: mîna dreaptă a regelui Stefan adusă de la Alba Regalis (Székesfehérvár). Ladislau ajunge pînă la curbura Carpaților, în regiunile rîurilor Mureș și Tîrnave. Impotriva acestei extinderi teritoriale reacționează vecinii lui, în special cumanii, iar cînd regele era ocupat cu o campanie militară în Croația, în 1091, aceștia îi invadează teritoriile și distrug cetățile Biharea și Tășnad. Intorcîndu-se, Ladislau construiește castelul Oradea și o biserică catedrală, stabilind aici centrul episcopal de Biharea, care primește acum un capitol de canonici și terenuri întinse. Între granițele episcopiei de Oradea (Magnum Varadium) intrau județele Oradea, Cluj, Satu Mare, Sălaj, Debrecin (Ungaria) iar spre nord, episcopia atinge o limită mai la nord de actuala graniță română. Viața creștină este în continuă dezvoltare, deoarece după 100 de ani găsim multe parohii și mănăstiri de premonstratenzi, augustinieni, iohaniți și alții. După 1192, adică după canonizarea regelui Ladislau I, biserica catedrală din Oradea a fost mărită, iar relicviile sfântului, alături de altele, au fost puse în altarul principal, biserica devenind un important loc de pelerinaj. Această stare înfloritoare a fost afectată grav de invazia tătarilor din 1241, restabilindu-se apoi cu greu și pe parcursul unei lungi perioade de timp. Succesiunea episcopilor ne este cunoscută începînd cu anul 1103.

Episcopatus Transylvaniensis (Alba Iulia). A fost înființat în același timp cu cel de Oradea, iar la început își avea centrul în castelul de la Tășnad. După invazia cumană din 1091, centrul s-a mutat la Alba Iulia și a fost dotat cu terenuri și cu un capitol de canonici. Sub jurisdicția lui intrau zonele din centrul Transilvaniei, regiunea Ugocea (Ucraina) și regiunea Tășnad. Capitolul de la Alba Iulia avea și o școală unde se pregăteau viitorii clerici. La Cluj-Mănăstur, s-a înființat, probabil în 1062, o abație benedictină cu o bogată activitate spirituală.

Regele Coloman (1095-1116), renunțând la titlul purtat de antecesorii, "rex Ungarorum", își ia titlul de "rex Hungariae" și introduce latina ca limbă oficială în administrația și în liturgia bisericească. Stabilește celibatul preoților, iar în relațiile cu românii hotărăște că dacă unele teritorii de-ale lor au fost încredințate sau date bisericilor și mănăstirilor catolice, trebuiau să rămână în posesia acestora din urmă. Ca și pentru episcopii de Oradea, nici aici nu se cunosc primii episcopi.

În regiunea *Banatului* exista ducatul lui Athum, botezat la Vidin în 1002; el construiește o mănăstire în interiorul castelului său de la Morisena. Ca și Menumorut, nici el nu suportă expansiunea maghiară. Într-o luptă cu regele Stefan este trădat de consilierul său Cenad, care trece de partea maghiarilor. Acesta primește botezul, iar apoi este trimis de rege cu un corp de armată împotriva lui Athum, care este învins în apropiere de localitatea Maidan. Teritoriul său trece sub suveranitatea maghiarilor.

Episcopatus Morisena (Cenad). Este înființat de Stefan în capitala lui Athum, Morisena. Primul episcop este un călugăr benedictin venețian, sfântul Gerardo Sagredo. Sosind aici cu 12 călugări, nu găsește nici biserică și nici o reședință adaptată unei episcopii. Exista numai o mănăstire ocupată de călugării greci ai sfântului Ioan Botezătorul. În fața noilor sosiți, aceștia părăsesc locul, îndreptându-se spre Oroszlános. Ulterior, sfântul Gerardo a construit aici o biserică catedrală în cinstea sfântului Gheorghe, o abație și o altă biserică dedicată Sfintei Fecioare și unde dorea să fie înmormântat. Din activitatea sa, cunoaștem o școală latină, unde studiau 30 de alumni. Este școala cea mai veche cunoscută pe teritoriul țării noastre.

Gerardo moare ca martir în apropiere de Budapesta, pe 24 septembrie 1046, într-o revoltă a ungurilor păgâni împotriva creștinilor. Un timp, trupul său se găsea în biserica din Morisena; actualmente se află în biserica San Donato din Veneția. Limitele episcopiei erau între afluenții Crișului, la nord, și cetatea Vidin la sud. La est se învecina cu Valahia iar la vest pătrundea în fosta Iugoslavie și în Ungaria. Până la invazia tătară din 1241 nu avem alte informații; putem presupune că a avut un curs normal de dezvoltare, deoarece la această dată izvoarele ne vorbesc despre o situație înfloritoare distrusă de invadatori. În

continuare, episcopia nu va mai purta numele de Morisena, ci de "Tsanadiensis". Aici, succesiunea episcopilor este cunoscută de la început.

Din această perioadă cunoaștem ruinele unor mănăstiri și biserici (Oroszlános, Hodoș, Meseșeni, etc.) care păstrează în construcție unele elemente arhitecturale prezente ulterior în stilul rămânesc, ca și altele specifice bisericilor din Kiev și Poskov (Ucraina) și Tihany și Zebegeny (Ungaria). Aceste biserici și mănăstiri trebuie puse în relație cu scrisoarea regelui Ungariei Henric (1196-1204), în care îl informează pe papa Inocențiu al III-lea că unele biserici ale călugărilor "greci" din regatul său (Bihor) merg spre ruină din cauza "dezinteresului episcopilor diecezani și chiar din cauza grecilor înșiși". Împotriva unor foste sau actuale afirmații ale unor autori tendențioși, demn de remarcat ni se pare faptul că pînă în anul 1200, documentele timpului ne menționează 72 de localități transilvănene autohtone, ceea ce implicit ne spune că la sosirea maghiarilor exista aici o populație băștinașă.

De secole, creștinii din **Valahia** nu aveau decît preoți și episcopi (grecește: chorepiscopoi) trimiși de la Constantinopol, Iustiniana Prima (din sec. al VI-lea) și din centrele sud-dunărene sau din Dobrogea (secolele IV-VI). Nu se știe dacă aceștia erau descendenții unei populații daco-romane, sau erau de origine greco-latină. Scaunul Apostolic Roman îi numește "episcopi falși", în opoziție cu episcopii sosiți în Transilvania după încreștinarea ungarilor. Pentru perioada secolelor X-XII, nu avem alte informații referitoare la viața și organizarea bisericească a Valahiei.

Moldova. Sub aspect etnic, aici asistăm la începuturile cristalizării unei populații autohtone deosebită de triburile pecenege, cumane și tătare și care nu acceptă nici stăpînirea acestora și nici pe cea a maghiarilor și saxonilor care trec peste curbura Carpaților. Fiind Moldova în zona de influență a Bizanțului, Rusiei și Ungariei, fiecare din aceste puteri a încercat să controleze și să domine acest teritoriu. Însă atît populația locală cît și triburile turanice s-au opus acestor tendințe, cu succes sau fără. Din cauza numărului mic al locuitorilor ca și a slabelor avantaje economice, atît Rusia cît și Bizanțul s-au mulțumit cu unele avantaje derivate din influența politico-religioasă și din comerțul făcut pe căile moldovene, în special pe râurile Siret și Prut, comerț obstaculat deseori de pecenegi și cumani. Pentru motive militare și religioase, începînd cu secolul al XIII-lea, Ungaria a ocupat unele zone de sosire în Moldova (regiunea Vrancea și pasul Oituzului). Trecînd prin pasul Bran, maghiarii au construit diferite fortărețe de apărare împotriva invadatorilor din est. În acest context ia naștere episcopia numită a cumanilor (1227-1241). Din cauza deselor incursiuni ale triburilor tătare, contactele cu Bizanțul au fost destul de slabe. Acesta este motivul pentru care Moldova are acum relații deosebite cu centrul

religios de la Halicz. Însă în contextul general al istoriei Moldovei, influența bizantină este predominantă.

Înainte de constituirea statului feudal al Moldovei, sub influența coroanei maghiare, a fost înființată în 1227 Episcopia de Milcov, care a avut însă o viață scurtă, pînă în 1241, cînd este distrusă de mongolii conduși de Gingis Han.

Sub influența coroanei catolice poloneze și a papalității, la începuturile statului Moldova sunt înființate în nordul acestei țări episcopiile de Siret (1371-1434) și Baia (1413-1523). Tot sub influența coroanei catolice poloneze, în 1607 este înființată episcopia de Bacău, care are, exceptîndu-l pe primul, episcopi polonezi pînă la începutul secolului al XIX-lea. Misionarii care au păstorit comunitățile catolice din Moldova, multicolore etnic și lingvistic, erau călugări franciscani conventuali, dominicani și iezuiți veniți din Italia, Polonia sau Ungaria. Au fost și puțini preoți indigeni. Din 1818 pînă în 1884 catolicismul moldovean este organizat sub forma unui Vicariat Apostolic, iar din acest an și pînă în prezent există Episcopia Romano-Catolică de Iași.

În **Transilvania**, în sec. al XVI-lea, catolicismul este în regres, ca urmare a înfrîngerii suferite de Ungaria în războiul cu Imperiul Otoman (Mohacs - 1526), și mai ales a Reformei religioase care a determinat trecerea la calvinism a unei mari părți a populației maghiare și la lutheranism a celei săsești. După alungarea turcilor din Ungaria și ocuparea Transilvaniei de către Imperiul Habsburgic (1699), catolicismul ia un nou avînt, favorizat de curtea catolică imperială de la Viena. După unirea Transilvaniei cu România și formarea Statului Național Unitar Roman (1 Decembrie 1918), numărul credincioșilor Bisericii romano-catolice a crescut considerabil, iar Biserica romano-catolică și-a intensificat activitatea. În țară apar noi ordine și congregații călugărești (călugării asumpționiști, surorile oblate asumpționiste, Congregația surorilor Sfânta Maria s.a.).

Pe baza Concordatului din 1927-1929 a fost semnat între România și Statul Papal acordul din 1932, prin care bunurile din Transilvania doar administrate pînă atunci de "Statusul romano-catolic", erau trecute în proprietatea bisericii.

După instaurarea totalitarismului, în țara noastră au fost luate măsuri și împotriva Bisericii Romano-Catolice. După noua Lege a cultelor din 1948, printr-un decret din septembrie 1948 și o decizie din mai 1950, au fost aprobate doar două dieceze: una la Alba Iulia, pentru Transilvania, și alta, la București, pentru Moldova, Muntenia și Dobrogea. Acest fapt, ca și alte nemulțumiri permanente ale clerului și credincioșilor romano-catolici, au dus la situația ca Biserica Romano-Catolică să nu aibă, după 1948, un statut de organizare și funcționare, așa cum prevedea Legea cultelor. Această situație se menține și în prezent.

Subliniem ca episcopiile considerate "desființate" de către autoritățile române (Iasi, Timisoara, Satu Mare și Oradea) au continuat să existe în practică. Vaticanul, nerecunoscînd desființarea lor și numind la conducerea lor câte un locțiitor de episcop ("ordinar substitut"), care, deși nu erau recunoscuți formal de Statul român drept conducători de episcopi, în practică erau totuși tratați în această calitate.

Reglementarile din Romania dupa al doilea razboi mondial au modificat substantial si situatia unor ordine si congregatii calugaresti. Pe baza noii legi a invatamantului si a etatizarii institutiilor sanitare si a celor de asistenta sociala, unele ordine si congregatii (care aveau ca preocupare principala invatamantul sau actiunile caritative) au fost practic desfiintate. Mentionam ca in anul 1948 Biserica Romano-Catolica avea in Romania 25 de ordine si congregatii, care dispuneau de 79 de manastiri cu 451 calugari si 124 manastiri cu 1649 calugarite. Aceste ordine si congregatii aveau 421 institutii scolare, numeroase spitale, azile de batrani, orfelinate si alte asezaminte de binefacere. Prin H.C.M. nr. 810/1949 s-a dispus incetarea activitatii a 15 dintre cele 25 de ordine si congregatii calugaresti. Cele 10 ordine care n-au fost desfiintate prin lege (cum ar fi Ordinul Franciscan) si-au restrans mult activitatea, activand in special in cadrul parohiilor. Dupa caderrea regimului comunist din decembrie 1989, situatia Bisericii Romano-Catolice s-a normalizat. Episcopiile Iasi, Timisoara, Satu Mare si Oradea au fost din nou recunoscute de statul roman. De asemenea, dupa abrogarea H.C.M. 810/1950, si-au reluat activitatea ordinele si congregatiile calugaresti.

Conform recensământului din 1992, Biserica Romano-Catolică din România avea 1.144.820 credincioși, 646 de parohii, aprox 1.000 biserici și capele și circa 800 preoți.

Arhiepiscopia romano-catolică de București

(Bucuresti, str.gen Berthelot, nr.19, sector 1)

Arhiepiscop si Mitropoli: I.P.S. Ioan Robu

Episcop auxiliar: P.S. Cornel Damian

Cuprinde: Muntenia, Oltenia si Dobrogea, cu circa 52.000 credinciosi, marea majoritate romani. Arhiepiscopia este totodata si mitropolia celorlalte dieceze, ea fiind impartita in 6 protopopiate (decanate): Bucuresti Nord si Bucuresti Sud, Ploiesti, Craiova, Constanta si Braila, cu 62 parohii. Pe teritoriul diecezei functioneaza si doua manastiri (clauzuri): Sf. Agnes (Bucuresti) si Timisul de Jos (jud. Brasov). Functioneaza 33 de ordine si congregatii, dintre care mentionam: Surorile Oblate Asumptioniste, Surorile Franciscane Misionare de Assisi, Misionarele Caritatii (ordin infiintat de Maica Tereza).

Arhiepiscopia romano-catolică de Alba Iulia

(Alba Iulia, str. Mihai Viteazul nr.21, jud. Alba)

Arhiepiscop: I.P.S. Jakubinyi Gyorgy

Episcop auxiliar: P.S. Tamas Jozsef

A luat fiinta in sec. al XI-lea, iar in anul 1991 a fost ridicata de Sfântul Scaun la rangul de arhiepiscopie. Ea inglobeaza Transilvania propriu-zisa (fara Maramures si Crisana) si are circa 480.000 credinciosi, marea majoritate maghiari. Arhiepiscopia isi desfasoara activitatea in cadrul a 15 decanate : Alba Iulia, Hunedoara, Sibiu-Fagaras, Dumbraveni, Brasov, Tg. Secuiesc, Cluj, Bistrita, Turda, Tarnava, Tg. Mures, Ciuc-Inferior, Ciuc-Superior, Gheorghieni, Odorhei - cu 254 parohii. In cadrul eparhiei sunt si 16 manastiri, dintre care unele au regim de parohie.

Episcopia romano-catolică de Iasi

(Iasi, str. Stefan cel Mare nr.26, jud. Iasi)

Episcop: P.S. Petru Gherghel

Episcop auxiliar: P.S. Aurel Perca

Cuprinde judetele din Moldova. Numarul credinciosilor, in marea majoritate romani, este de circa 250.000. Teritoriul diecezei este impartit in zece decanate (cu 137 parohii): Iasi, Siret, Bucovina, Roman, Bacau, Traian, Trotus, Piatra, Focsani. Pe teritoriul diecezei functioneaza 32 ordine si congregatii calugaresti, printre care mentionam: Fratii Minori Capucini, Fratii Augustinieni Asumptionisti, Surorile Oblate Asumptioniste Misionare, Fratii Scolilor Crestine si Provincia Fratilor Franciscani Conventuali din Romania - Sfantul Iosif, Misionarele Caritatii, etc.

Episcopia romano-catolică de Timișoara

(Timisoara, str. Augustin Pacha nr.4, jud. Timis)

Episcop: P.S. Martin Roos

Episcop emerit: P.S. Sebastian Krauter

Cuprinde judetele Timis, Caras-Severin si Arad. Credinciosii, in numar de circa 180.000, sunt cei mai multi maghiari, apoi germani, romani, bulgari, slovaci, cehi si altii. Episcopia numara 71 parohii, grupate in opt decanate: Catedrala, Arad, Caras, Pancota, Severin, Timis Inferior, Timis Superior si Torontal. Dintre ordine si congregatii mentionam: Surorile Benedictine, Franciscanii Observanti si Piaristii.

Episcopia romano-catolică de Oradea

(Oradea, str.Sirul Canonicilor nr.7, jud.Bihor)

Episcop: P.S. Jozsef Tempfli

Cuprinde judetele Bihor si Salaj. Numarul credinciosilor, in marea majoritate maghiari, este de circa 72.000. Episcopia are 63 parohii, grupate in doua decanate: Catedrala (Oradea) si Crasna. Dintre organizatiile monahale mentionam: Ordinele Premonstratens, Misericordin, Franciscan Capucin si Ursulinelor.

Episcopia romano-catolică de Satu Mare

(Satu Mare, str.1 decembrie nr.2, jud.Satu Mare)

Episcop: P.S. Jeno Schonberger

Cuprinde judetele Satu Mare si Maramures. Numarul credinciosilor, cei mai multi maghiari, precum si un numar de germani, se ridica la circa 110.000. Episcopia are 57 parohii, grupate in sapte decanate: Satu Mare, Ugocea, Ardud, Carei I, Carei II, Baia Mare si Sighetu Marmatiei. Dintre congregatii amintim : Calugaritele de caritate Sf. Vincentiu de Paul. Pentru pregatirea clerului, precum si a altor cadre necesare activitatii sale, Biserica Romano-Catolica dispune de o retea de unitati de invatamant care s-a largit foarte mult dupa decembrie 1989. Aceasta cuprinde patru institute teologice universitare, o facultate didactica la Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca, sase scoli postliceale sanitare si 16 seminarii teologice liceale. Seminariile si scolile sanitare sunt integrate in reteaua invatamantului de stat.

Pr. Emil DUMEA

Iași 23 septembrie 2005